

Reykjavík.

-Tí ívaðist eg ikki eina lótu, tá eg var biðin um at koma til framsýningina leggur Leivur Hansen aftrat.

Hann roknar sjálfur við, at framsýningin fer at geva afturljóð so ella so og vísir á, at vit mugu ikki gloyma, hvussu stóran týðningin listin og mentanin sum heild hevur fyri at knýta enn tættari bond millum londini.

Leivur Hansen var annars sera fegin um at kunna hitta fleiri eldri føroyingum, her serstakliga kvinnur, sum fluttu til Íslands fyri einum 40-50 árum síðani. Tann elsta var ein fuglfarðakona, 91 ára gomul, og hon tosaði

føroyskt sum brent. Har var ein onnur av Selatræð, sum átti eina operasangarinnu, sum var gift til Italia, og sum um vikuskiftið var konsertferð í Evsturríki.

Fullveldi

Eftir upplatingina av fram-
sýningini skipaði býráðið
fyri móttøku á Höfð, har
Reagan og Gorbachov hittust
á sinni. Leivur Hansen helt
fyri á hesi samkomu, at tað
kanska hevði hóskað, um
fóroyingar brúktu hetta
sølgjula stað sum eitt uttan-
veltað pláss til at skriva
undir eina avtalu við danir
um fullveldi. Hann sigur
annars, at íslendingar vísa

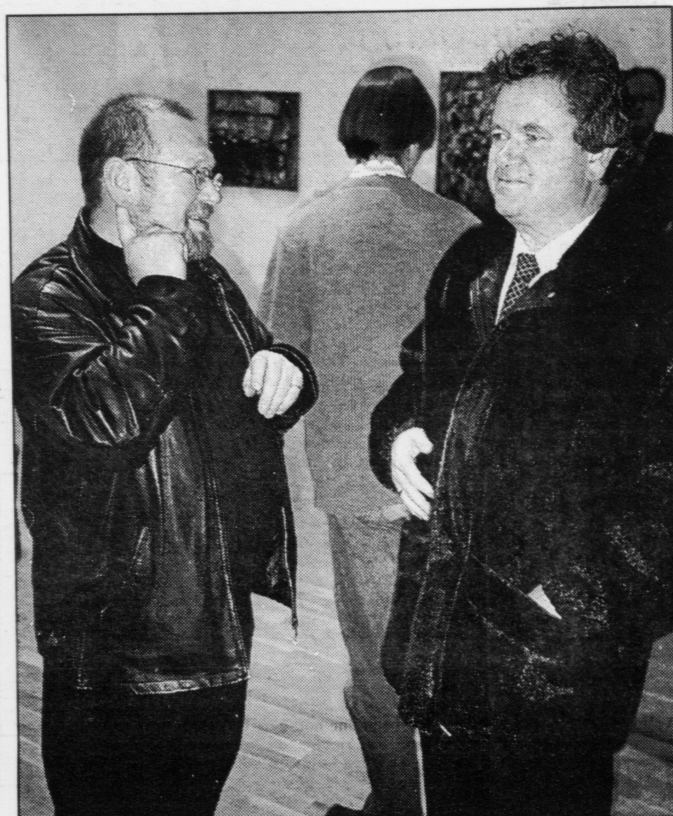
ætlanunum hjá føroyingum at taka ábyrgd av egnum landi ómetaliga stóran ans. -Teir vilja ikki leggja seg út í hetta málið, men tað var heilt greitt, at moralski stuðul teirra er tilsteðgar.

Byráðsformaðurin í Havn heldur annars, at føroysk listafólk eru sera góðir ambassadørar fyri okkara land. Tí sær hann eisini fegin, at líknandi framsýningar sum henda verða í fleiri av okkara grannalondum.

Í hesum sambandi kann nevast, at ein stór listaframsýning verður fyrireið á Den Frie í Keypmanna-havn. Hon verður í vár.

Nøkur av føroysku listafólkunum, sum vísa fram verk í Reykjavík, her saman við umboðum fyri Tórshavnar Býráð og Listafelagið, sum var við í fyrireikingunum.

Listarmaðurin Amariel Norðoy heilsar uppá David Odsson, forsætisráðharra

Frælsi at skapa og virka

Tað var Leivur Hansen, býráðsformaður, sum setti listaframsýningina á Kjarvaldstøðum í Reykjavík leygdag. Hann segði: »Tað er mær ein heidur at vera tí staðar á tí mæta listasavni Kjarvaldstøðum, nú framsýningin av føroyski nútíðarlit skal taka upp. Vegna Tórshavnar vil eg føroyingar allar vil eg takka fyri, at Kjarvaldstaðir vildu taka høli til hesa framsýning, og eg vil serstakliga takk stjóranum, Eiriki Tórlákssyni, fyri at hann á sinni vildi gera so væl at komni til Føroya og saman við Haraldri Inga Haraldssyni, stjóra fyri Listasavnum á Akureyri, gera sær eina mynd av tí, ið rørist í føroyskari myndlist í dag. Á hesum grundarlag, í samstarvi við Gunnar Hoydal, rithøvund og listuamælara, og Kinnu Poulsen listafroðing, gjørdi Eiríkur og Haraldur tað úrval, vit í dag síggja á hesi framsýning. Eg vil eisini nýta høvið at takka Gunanri og Kinnu fyrir myndaskránni, ið gjørd er í sambandi við framsýningina.

Bretin Herbert Read, ið
telist ímillum glöggastu
listaðhöfðingar og mentan-
arhöfundur af okkara öld,
segði á sinni: »Tað finnst
enn í heiminum nakrar fáar
smáar tjóðir, sum hava klár-
að at staðið ímóti tíðarinnar
fjöldameurosu. Um slíkar
tjóðir kunnu varðveita sína
andaligu sjálvstöðu, so er
hetta ein stóða, ið rúmar
stórum möguleikum fyrri
listini». Herbert Read sigur
seg ræðast tær navleysu-
kreftir, ið vilja leggja niður
mørk, framskunda samskifti-
og javngera, standardisera,
tilveruna. Í tí heiminum
kann frælsi merkja, at tú
velur avbyrging og líka-
sælu. Men tað veruliga
frælsi er eitt frælsi til at
virka, skapa, røra seg í mun-
ni til aðrar frælsar eindir. Í
staðin fyrri ta andlitsleysu
altjóða höpmentanina tekur
hann undir við øllum, sum
kann styrkja tað fjölbroytta
og ymska. Eitt dynamískt
frælsi til at skapa, sigur
hann, fara vit í framtíðinni
helst at finna í samfeløgum
av rímiliga lítilli stóð, har
fólk komast við hvørt ann-

að, og har ein persónsmenska kann fáa frítt rásarúm og vælvild frá áskoðarum og áhoyrarum.

Vert er at geva gætur, at hetta er skrivað í 1949. Longu tá kundi Read alsó nýta hugtak sum «tíðarinnar fjölðarneurosa» - okkurt hevði hann sagt, hevði hann vítað um ta kollveltandi samskiftistøkni, ið hevur øst hesa neurosu uppafur meira, og tann aljóða undirhalds- og mentanaríðnaðin, ið hevur hesa tøkni sum for- trevt.

Føroyar eru ein lítill tjóð, ið kanska kann gera orð Herbert Reads til síni. (Ísland er so stórt - íslendingar eru fimm ferðir so fjølmentir sum føroyingar, so teir hoyra ikki heima í hesum kiaki).

Íslendingar hava eina listasøgu longu úr 17.-19. øld - tað hava føroyingar ikki. Myndlistin kemur ikki rættiliga til Føroya fyrr enn við teimum fyrstu landslagsmálarunum, Niels Kruse og Jógvani Waagstein, ið eru at kalla javngamlir við íslendingarnar

Tórarinn B. Torláksson.
Einar Jónsson og Ásgrím
Jónsson. Vit kunnu siga, at
myndlistin av álvara byrjar
sum ein nýggj listargrein í
Føroyum í 1930-árunum
við Mikines, ið er 20 ár
yngr enn tvýkkara Kjarval.

Tann sterki aðdrátturinn á náttúrunni hefur eyðkent yfir flestu föroysku listafólkinu higarit. Tað var serliga eftir seinna kríggi, föroysk myndlist fekk eitt fjölbroytt og samansett andlit við mongum gávurikum myndlistafólkom. Vit kunnu kanska siga, at ein serlig stevna hefur sermerkt hetta fimtiára skeiðið. Vit hava varnast, at útlendskir eyg-leiðarar og ummælaraar hava givið sær fara um ein serligan »skúla« á hesum øki. Listafólk okkara - serliga málaraarnir - hava funnið hugskot og grundarlar fyri list síni úr náttúruni - hvørt á sín hätt, men felags er tann ekspressionistiska grundhugsanin: Landslagið skal ikki avmyndað, lýstast ella greinast, men nýtast sum grundarlar og upprunastøði fyri persónligari tulkning og

fríum arbeiði við formum og
litum.

Hvussu stóða Føroya fer at vera í komandi tíðum yvir fyri teimum nýggju rákum um í heimslistini, vita vit ikki. Sum nú er, kunnu vit siga, at listafólk okkara framvegis hugsa rættiliga klassiskt og tykjast hava lítlan áhuga fyri tí minimalistiska og konseptuella, sum í dag er í fremstu røð. Men tað er sjálvsagt ikki tað, ið er umráðandi. Spurningurin er einans: - hevur skaparin lagt sína sál í verkið, og er hendan sál áhugaverd, umhavlís, hugflogur og falsleys, soleiðis at ein virðismikil persónsmenska á ógreinandi hátt setir sín dóm á verkið, og verkið sostatt fær í dag nakað av tí gátuføra og ógreinandi undri, ið vit duga so illa at ordøra, men sum tala til eitt djúpari tilvit? Um so er, kunnu vit nýta orðið *list*. So kann formurin í sjálvum sær vera siðbundin ella nýskapandi, vølkendur ella ongantíð áður sæddur. Tað er ikki avgærandi í sjálvum sær.

ar fyrir hesi framsýning á Kjarvalstøðum, fyrireikaði ta fyrstu stóru framsýningina av føroyskarum list nakrantíð uttan fyrir føroysku landoddarnar í Keyppmannahavn í 1956. Tann næsta stóra framsýningin av føroyskarum list uttanlands var í Listasafni Íslands í Reykjavík í 1961. Bæði íslendsku vinir okkara og vit hildu, at nú var tíðin komin at gera eina nýggja stóra framsýning í Reykjavík.

Tað skal vera vón mín,
at hesi verk, ið 13 føroysk
listafólk hava gjørt, fara at
hava áhuga hjá okkara
íslensku frændum, og við
hesum orðum lati eg upp
hesa framsýning.

**Levur Hansen,
býráðsformaður**